

УДК 342.9(477)

В.П. МОРГУН,

Міжрегіональна академія управління персоналом

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СПОРТИВНИХ ФЕДЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ

Ключові слова: спортивна федерація, адміністративно-правове регулювання, взаємодія держави та спортивних федерацій, фізична культура та спорт

На сучасному етапі формування, розбудови та розвитку українського суспільства як частини відкритої соціально-демократичної європейської спільноти важко переоцінити роль розвитку в державі фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності. Згідно статті першої Міжнародної хартії фізичного виховання, фізичної активності та спорту, що була прийнята на Генеральній конференції Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури фізичне виховання, фізична активність і спорт є основоположним правом кожної людини, та має забезпечуватись усіма державними, спортивними та освітніми закладами. Основним Законом країни – Конституцією України (стаття 49) закріплено обов'язок дбати про це на рівні держави [1].

Успішна реалізація даного вектору державної політики неможлива без комплексної, злагодженої та цілеспрямованої взаємодії державних органів усіх гілок влади, приватних організацій, інших учасників процесу фізкультурно-спортивного спрямування, громадських об'єднань, в тому числі, спортивних федерацій, що власне створюються для розвитку та популяризації відповідного виду спорту. Така взаємодія має бути врегульованою удосконаленою вітчизняною нормативно-правовою базою.

Проблеми адміністративного права України постійно вивчаються вітчизняними вченими: В.Б. Авер'яновим, О.М. Бандуркою, Д.М. Битяком, Т.О. Коломоєць, Х.П. Ярмакі та інши-

ми. Але формування та розвиток адміністративно-спортивного права є порівняно новим напрямом наукових досліджень у межах національної системи адміністративного права. Цими питаннями займалися А.М. Апаров, Ю.М. Репіна, А.А. Соловійов, Н.Г. Ярова та інші.

Виходячи з вищевикладеного, метою даної статті є дослідження адміністративно-правового аспекту взаємодії держави та спортивних федерацій в Україні та внесення пропозицій відносно його удосконалення. Її новизна полягає у вдосконаленні механізму фінансування спортивних федерацій, а також визначенні напрямів діяльності уповноважених державних органів щодо оптимізації роботи фізкультурно-спортивних об'єднань.

Адміністративно-правове регулювання, це один із видів галузевого правового регулювання, заснований на дії адміністративного права і багатого арсеналу адміністративно-правових засобів на суспільні відносини, що мають місце у сфері діяльності державної адміністрації. В основі адміністративно-правового регулювання лежить вплив на суспільні відносини комплексу юридичних засобів адміністративно-правового характеру. Галузь адміністративного права, її підгалузі, адміністративно-правові інститути, нормативні адміністративно-правові акти, первинні адміністративно-правові веління, метод і режими адміністративно-правового регулювання, індивідуальні адміністративно-правові акти, юридичні факти, адміністративні правовідносини, адміністративно-правові заходи захисту, заходи адміністративної та дисциплінарної юридичної відповідальності [2].

Підсумком адміністративно-правового регулювання є адміністративно-правовий порядок.

Загальні правові, організаційні, соціальні та економічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту, в цілому, та спортивних федерацій зокрема, закладено у Законах України: «Про фізичну культуру і спорт» від 1994 року, в поточній редакції від 18.06.2016 року; «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» від 18 червня

1999 року»; порядок, особливості створення і діяльності спортивної федерації визначаються відповідно до цих Закону та Закону України «Про громадські об'єднання» в поточній редакції від 02.11.2016 року, а також іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України [3, 4].

Згідно статті 34 Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт», спортивна федерація (асоціація, спілка, об'єднання тощо) – громадська організація фізкультурно-спортивної спрямованості, що створюється для розвитку відповідного виду спорту (версії) і керується у своїй діяльності Конституцією України, законами, іншими нормативно-правовими актами України та своїм статутом [4].

Спортивні федерації Закон відносить до спортивних організацій та спортивних об'єднань. Спортивні федерації створюються та ведуть свою діяльність задля сприяння розвитку та популяризації відповідного виду чи видів, спорту та захисту інтересів членів своєї федерації в спортивній сфері (правових, соціально-економічних, вікових, творчих, культурних тощо). З цією метою вони займаються розробкою та впровадженням відповідних програм у даному виді спорту, організацією та проведенням спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів свого виду (видів) спорту, залученням населення до активної спортивної та фізкультурно-оздоровчої діяльності, сприяють розвитку дитячо-юнацького спорту, підготовці спортсменів національних збірних команд до участі у вітчизняних та міжнародних змаганнях, формують кадрове забезпечення відповідного виду спорту, сприяють популяризації та розвитку міжнародного співробітництва тощо.

Спортивні федерації в Україні діють на підставі статуту. У назві спортивної федерації має бути зазначено вид (види) спорту, розвитку якого вона сприяє. Інваліди з певними вадами здоров'я також створюють спортивні федерації для сприяння розвитку видів спорту інвалідів. У назві такої спортивної федерації крім виду спорту має бути зазначено відпові-

дно виду здоров'я. У статуті спортивної федерації обов'язково зазначається вік членів спортивної федерації, залежно від специфіки виду спорту та статус спортивної федерації (місцевий або всеукраїнський). Кабінет Міністрів України, за поданням центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту, визначає перелік видів спорту, відповідно до специфіки яких спортивна федерація має право набувати всеукраїнського статусу незалежно від наявності місцевих осередків у більшості областей України. Вступ спортивної федерації до відповідної міжнародної спортивної організації не є підставою для її перереєстрації як міжнародного об'єднання громадян.

Згідно ст.36-1 Закону України «Про зміни до Закону України «Про фізичну культуру і спорт», статус національної спортивної федерації Центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту може надати лише одній спортивній організації з відповідного виду спорту, що відповідає усім вимогам даного закону. А саме: статус всеукраїнської громадської організації, відповідність статутних документів статутним та регламентним вимогам відповідної міжнародної спортивної організації; проведення нею спортивних змагань; наявності висококваліфікованих спортсменів, тренерів, суддів тощо; наявності в структурі легалізованих у встановленому порядку місцевих осередків (федерацій, асоціацій, спілок, об'єднань тощо) та їх взаємодії з місцевим органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту щодо розвитку даного виду спорту згідно з укладеним двостороннім договором [4]. Національна спортивна федерація може отримувати від держави матеріальну та фінансову допомогу на діяльність, передбачену її статутом.

Взаємодія спортивної федерації, що має статус національної та центрального органу виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту, що представляє інтереси держави урегульовується тим же Законом. Рішення центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту, видані в межах його

повноважень, є обов'язковими для виконання національною спортивною федерацією.

Відповідно, державою надається:

- повноваження щодо розвитку відповідного виду спорту згідно з укладеним двостороннім договором;
- виключне право представляти відповідний вид спорту у відповідних міжнародних спортивних організаціях та на міжнародних спортивних змаганнях;
- виключне право на організацію та проведення офіційних національних і міжнародних змагань на території України.

Центральний орган виконавчої влади з фізичної культури і спорту:

- здійснює контроль за використанням коштів, виділених національній спортивній федерації з державного бюджету, та за виконанням наданих їй повноважень;
- затверджує за поданням національної спортивної федерації умови та порядок організації проведення всіх всеукраїнських спортивних змагань;
- проводить консультації з національною спортивною федерацією щодо міжнародних контрактів і договорів стосовно відповідного виду спорту які укладаються від імені України.

Національна спортивна федерація:

- погоджує з центральним органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту та іншими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування питання щодо проведення на території України міжнародних спортивних змагань;
- звітує про використання коштів, виділених національній спортивній федерації з державного бюджету та про виконання наданих їй повноважень;
- інформує центральний орган виконавчої влади з фізичної культури і спорту про наміри проведення всіх спортивних заходів та про рейтинг спортсменів за підсумками змагань.

У провідних країнах Європи, таких як Іспанія, Франція, Італія, Німеччина, Великобританія спортивні федерації у нормативно-правових актах, що регулюють фізичну культуру і спорт, визначені як громадська органі-

зація, яка утворюється з метою популяризації відповідного виду спорту, або їх об'єднання. Це спортивне законодавство також регламентує напрями діяльності федерацій, серед яких організація спортивних та інших заходів серед своїх членів, розробка програми розвитку певного виду спорту, взаємодія федерації з міжнародними організаціями тощо. Головним джерелом фінансування спортивних федерацій є бюджет країни [5].

Фінансування спортивних федерацій здійснюється на підставі укладених договорів між федераціями та урядом країни, внаслідок чого спортивна федерація бере на себе зобов'язання щодо виконання у визначений термін певних цільових програм. В процесі діяльності спортивної федерації можливе коригування грошових дотацій в залежності від якості та успішності виконання даних програм.

На розмір фінансування впливають популярність виду спорту, чисельність федерації, її специфіка і рівень спортивних досягнень на світовій арені. Звичайно, найбільшу допомогу отримують федерації з олімпійських видів спорту, і насамперед ті, де спортсмени займають призові місця.

У сучасних умовах діяльність спортивних федерацій ускладнена тим, що їх фінансування та умови функціонування досить часто відрізняються від тих завдань, які перед ними ставляться державою у сфері фізичної культури та спорту.

Цю проблему можливо вирішити шляхом регламентації діяльності спортивних федерацій та визначенням одним із завдань, соціально-економічний розвиток суспільства та отримання прибутку. Таким чином, спортивні федерації будуть визначені платниками податків, при чому головними завданнями їх діяльності будуть систематичне підвищення рівня здоров'я населення держави, їх фізичний та духовний розвиток, а також достойне представлення країни на світовій спортивній арені. Самофінансування спортивних федерацій можливе шляхом визначення у статуті видів господарської діяльності, які приносять прибуток (проведення тренінгів, консультацій, оздоров-

лення, навчання, аренда тощо). При чому, задля повноцінного функціонування та достойної оплати праці членів федерацій, оновлення матеріально-технічної бази, використання сучасних технологій в тренуваннях та спортивній медицині, оподаткування зазначених видів діяльності має бути мінімальним [6].

Не викликає заперечень той факт, що вдалий розвиток фізичної культури і спорту знаходиться в прямій залежності від ефективності адміністративно-правового регулювання діяльності спортивних федерацій, яке скеровує поступальний розвиток галузі завдяки взаємодії і чіткому розмежуванню повноважень державних органів влади, проведенню чіткої програми дій щодо провадження державної політики з її розвитку, визначення місця та ролі громадських інституцій у цих процесах.

Сутність адміністративно-правового регулювання діяльності спортивних федерацій в Україні полягає у цілеспрямованій систематичній діяльності уповноважених органів (посадових осіб) публічної адміністрації, а також інших суб'єктів, наділених делегованими владними повноваженнями, спрямованої на реалізацію спортивного законодавства, надання адміністративно-спортивних послуг,

здійснення публічного контролю за виконанням означених заходів суб'єктами фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник. К. : Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
3. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1994 № 3808–XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 14. Ст. 80.
4. Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» та інших законодавчих актів України : Закон України від 17.11.2009 № 1724–VI // Відомості Верховної Ради України. 2004. № 9. Ст. 79.
5. Апаров А. М. Спортивне право України : навч. посіб. Київ: Істина, 2012. 520 с.
6. Костюченко О. А. До питання формування національного спортивного законодавства // Вісник Академії адвокатури України. 2012. № 3. С. 90–94.

Моргун В. П. Адміністративно-правове регулювання діяльності спортивних федерацій в Україні // Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 3. С. 130–133. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_3_24.pdf

Аналізується вітчизняне законодавство у сфері діяльності спортивних федерацій. Розглядається спортивне законодавство зарубіжних країн. На підставі дослідження надаються рекомендації щодо удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності спортивних федерацій в Україні.

***

Моргун В.П. Административно-правовое регулирование деятельности спортивных федераций в Украине

Анализируется отечественное законодательство в сфере деятельности спортивных федераций. Рассматривается спортивное законодательство зарубежных стран. На основании исследования даются рекомендации по совершенствованию административно-правового регулирования деятельности спортивных федераций в Украине.

***

Morgun V.P. Administrative and Legal Regulation of the Activity of Sports Federations in Ukraine

The domestic legislation in the sphere of activity of sports federations is analyzed. The sports legislation of foreign countries is considered. Based on the research recommendations are given on improving the administrative and legal regulation of the activities of sports federations in Ukraine.